

Burgemeestersconvenant

Het Burgemeestersconvenant is een initiatief van de Europese commissie. Gemeenten die het convenant ondertekenen, engageren zich om de CO₂-uitstoot op hun grondgebied tegen 2020 met minstens 20% te verminderen. Maatregelen voor duurzame mobiliteit helpen om die doelstellingen te halen.

20 procent minder CO₂ tegen 2020

Met het Burgemeestersconvenant zetten gemeenten mee hun schouders onder de Europese inspanningen om de CO₂-uitstoot te verminderen. "Iets meer dan de helft van de Vlaamse steden en gemeenten ondertekenden het Burgemeestersconvenant al", zegt Alex Verhoeven stafmedewerker Duurzaam Beleid bij de WSG.

Waarom engageert een gemeente zich na ondertekening?

"Ondertekening van het convenant is niet vrijblijvend. De Europese Unie volgt op of de gemeente haar engagementen nakomt. Gemeenten die het Burgemeestersconvenant tekenen, gaan het engagement aan om de CO₂-uitstoot op hun grondgebied met minstens 20% terug te dringen tegen 2020. Binnen het jaar na ondertekening moet de gemeente een nulmeting en een energie-actieplan voorleggen. De nulmeting geeft weer hoeveel CO₂-uitstoot door energieverbruik er is op het grondgebied van de gemeente. De gemeenteraad keurt vervolgens een gemeentelijk energie-actieplan goed (Sustainable Energy Action Plan, afgekort als SEAP). Daarmee bepaalt ze hoe ze de doelstelling wil realiseren."

Is er begeleiding?

"Gemeenten hoeven het inderdaad niet allemaal alleen te doen. VITO maakte in opdracht van het Departement Leefmilieu,

Natuur en Energie van de Vlaamse overheid een rekentool om de nulmetingen uit te voeren. Daarnaast zorgen alle provincies en vele streekintercommunales voor begeleiding bij de uitwerking. Ze kunnen helpen om de formaliteiten te regelen, de CO₂-inventaris af te werken, een energieactieplan op te stellen, acties uit te voeren, partners en financiering helpen zoeken. Zij leggen ook contacten met andere partners op het terrein, zoals kenniscentra en netbeheerders. Daarnaast heeft de WSG ook een Vlaams Netwerk Burgemeestersconvenant opgericht. Dat is een forum voor het uitwisselen van kennis en ervaringen, en voor het nastreven van complementariteit en synergie bij de instanties die de gemeenten ondersteuning bieden."

Welke rol speelt 'mobiliteit' in het halen van de doelstellingen?

"Het komt er vooral op neer om het gebruik van 'fossiele voertuigen' zo veel mogelijk te verminderen, ten voordele van stappen,

fietsen, openbaar vervoer en in laatste orde milieuvriendelijkere auto's. Dus alle lokale beleid dat daaraan meewerkt, is relevant. Het bevorderen van multimodaliteit zit ook goed, omdat het de niet-fossiele verplaatsingen bevordert."

Welke voordelen biedt het engagement?

"Het convenant is er voor besturen die actief willen werken aan de toekomst. Wie tekent, profileert zich niet alleen als voorloper, maar maakt ook een duidelijke beleidskeuze die alle collega-mandatarissen en -ambtenaren engageert voor een gericht, langlopend beleid. Men anticipeert bovendien op Europese verplichtingen die de komende jaren op het lokaal bestuur afkomen zoals minder CO₂-uitstoot, meer hernieuwbare energie en meer energie-efficiëntie. In de toekomst zal een energieplan en/of CO₂-emissie-inventaris trouwens zeer waarschijnlijk ook een vereiste worden of minstens een sterke troef om in aanmerking te komen voor bepaalde EU-subsidies. Doordachte energie-acties hebben bovendien een terugverdieneffect, wat gunstig is voor het gemeentebudget."

Meer info op www.burgmeestersconvenant.eu en op www.vvsg.be (klik op Omgeving > Energie > Burgemeestersconvenant)

7 mei: Energie- en Klimaatdag

Op 7 mei organiseert de WSG in Leuven de Energie- en Klimaatdag voor lokale besturen, voor iedereen die op lokaal niveau te maken heeft met energie en klimaat (waaronder mobiliteit). Een dag vol actuele informatie en vele lokale praktijkvoorbeelden, op maat van lokale besturen. Het programma biedt ook voor mobiliteits-ambtenaren en -mandatarissen een boeiende reeks sessies.

Meer info: www.energieklimaatdag.be

"Doordachte energie-acties hebben een terugverdieneffect, wat gunstig is voor het gemeentebudget."

Alex Verhoeven, stafmedewerker
Duurzaam Beleid bij WSG.

Inspirerende mobiliteitsmaatregelen voor minder CO₂

Gemeenten die het Burgemeestersconvenant ondertekenen, willen hun CO₂-uitstoot verminderen. Mobiliteit is verantwoordelijk voor ongeveer een vijfde van die uitstoot. Minder autoverplaatsingen dragen dus hun steentje bij. Welk soort maatregelen kunnen helpen? Een greep uit initiatieven van gemeenten, intercommunales en provinciebesturen.

Sint-Niklaas Klimaatplan gaat voor versnelde modal shift

■ Schepenen Carl Hanssens en Wout De Meester, Sint-Niklaas: "We willen meer ruimte en comfort voor de fietser creëren in het nieuwe, duurzame mobiliteitsplan."

Gemotoriseerde mobiliteit neemt ook in Sint-Niklaas het grootste deel van de uitstoot voor haar rekening, nl. 35,7%. In het nagelnieuwe klimaatplan naar aanleiding van het Burgemeestersconvenant onderneemt Sint-Niklaas negen acties die het aandeel van de uitstoot van gemotoriseerde mobiliteit moeten reduceren met een derde tegen 2020. Carl Hanssens, schepenen van mobiliteit: "Het nieuwe mobiliteitsplan (februari 2015) is het kader waarmee we inzetten op een versnelde modal shift van de auto naar meer verplaatsingen met openbaar vervoer en met de fiets. De stamassen van het openbaarvervoersnet worden geoptimaliseerd rond de unieke buscorridor die de stadskern doorsnijdt. Maar Sint-Niklaas is vooral een stad op maat van de fiets. We willen inwoners en bezoekers aansporen om die korte verplaatsingen met de fiets te maken. We doen dat met maatregelen die meer ruimte creëren voor de fiets én het fietscomfort verhogen. Met de promotiecampagne 'De Fiets ... heeft iets' wordt elke actie die kadert in de uitwerking van een integraal fietsbeleid in de kijker gezet. Op deze manier wil de stad een echte fietscultuur creëren." Wout De Meester, schepenen van duurzaamheid vervolgt: "De recent autovrij gemaakte Stationsstraat en de invoering van een aantal fietsstraten in de nabijheid van de Grote Markt vormen de basis van een toekomstige, systematische uitbreiding van de autoluwe zone in de stadskern, waarbij het doorgaand autoverkeer zal worden geweerd." Naast het fietsbeleid is er in het klimaatplan ook nog aandacht voor stadsdistributie op maat met milieuvriendelijkere en kleinschaligere vervoersmodi, het stimuleren van ondernemingen, scholen en verenigingen om over te stappen op duurzame vervoerswijzen voor werk- en woon-werkverkeer en initiatieven om vervoersmodi te delen (autodelen, fietsdelen, ...).

Redactionele noot: op het moment van dit interview was het klimaatplan nog niet goedgekeurd door de gemeenteraad van Sint-Niklaas.

Limburg Alle Limburgse gemeenten klimaatneutraal tegen 2050

Als eerste provincie in Europa slaagde Limburg erin om alle 44 gemeenten het Burgemeestersconvenant te laten ondertekenen. De Limburgse klimaatambitie stopt echter niet bij de 20% CO₂-vermindering die daarin vooropgesteld wordt. Ze mikt op volledige klimaatneutraliteit tegen 2050. Door het engagement van de gemeenten voor het Burgemeestersconvenant helpen zij de provinciale klimaatambitie waar te maken. Omgekeerd steunt de provincie de gemeenten bij de planning en uitvoering van hun beleid. De provincie werkt daarvoor samen met het provinciaal steunpunt duurzaam bouwen en wonen, netbeheerder Infrax en de Bond Beter Leefmilieu. Elke gemeente kon autonoom de eigen ambitie en vooropgestelde CO₂-reductie vastleggen. "Mobiliteit speelt in die lokale klimaatplannen een belangrijke rol", zegt Monica Silvestrini,

coördinator van de Dienst Mobiliteit bij de provincie Limburg. "De provincie steunt de gemeenten met dienstverlening op maat als zij dat wensen. Vanuit Mobidesk, het vervoerscoördinatiecentrum van de provincie, kunnen we expertise ter beschikking stellen. Zo ontwikkelen we de Mobitool, een webtoepassing om woon-werk- en woon-schoolverplaatsingen in beeld te brengen en eventuele maatregelen uit te testen. Daarnaast ondersteunen we gemeenten in innovatieve mobiliteitsprojecten zoals het EFRO-project 'Eurologisch op weg', dat bestaat uit maatregelen om het industrieterrein Ravenshout duurzaam te ontsluiten. Als fietsbestuur zetten we ook volop in op het promoten van de fiets voor functionele verplaatsingen en op de realisatie van het functioneel fietsroutenetwerk en de fietsnelwegen samen met de gemeenten."

Kempen 'Fietsplan Kempen' stimuleert functioneel fietsen

Nadat alle 29 gemeenten binnen het werkingsgebied van IOK het Burgemeestersconvenant ondertekenden, startte de intercommunale zelf een streekproject op onder de naam 'Kempen 2020'. Daarmee willen ze het functioneel fietsverkeer stimuleren. IOK treedt op als coördinator.

Lees meer op www.mobielvlaanderen.be/overheid (klik rechts op 'Mobiliteitsbrief 1158')

■ IOK deelt kennis met Kempense gemeenten en bedrijven om meer mensen te laten fietsen naar het werk.

Aarschot Verbindende voetgangers- en fietsersbruggen creëren netwerk

■ Twee voetgangers- en fietsersbruggen over de Demer in het centrum van Aarschot stimuleren duurzame verplaatsingen.

Vroeger had het centrum van Aarschot te kampen met veel door- gaand autoverkeer. Om de ver- keersdrukke in te dijken werd een aangepaste verkeerscirculatie uit- gestippeld en een gedifferentieerd parkeerbeleid uitgewerkt, waarbij de randparkings op wandelafstand van het centrum gepromoot wor- den. Om verplaatsingen te voet en met de fiets te stimuleren maakt de stad werk van comfortabele en veilige verbindingen. Binnen het stadsvernieuwingsproject 's Hertogenmolens en Amer werd de barrière die de Demer in het centrum vormde, doorbroken. Dankzij de heraanleg van de Pater

Raskinkade tot een aangename wandel- en fietskade en de bouw van twee voetgangers- en fietsers- bruggen verbindt de Demer nu het winkelgebied en de stationsomge- ving in het zuiden met het noorde- lijke woongebied.

"Het stadsvernieuwingsproject draagt sterk bij tot duurzaam ver- plaatsingsgedrag: een autoluw centrum, een wandel- en fietskade langs de Demer, aansluitingen op het fietsroutenetwerk, ... Fietsers en voetgangers staan nu meer centraal in de binnenstad", zegt Geert Wijns, departementshoofd Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu van Aarschot.

Grobbendonk Duurzaam lichtplan bespaart 93,7 ton CO₂ per jaar

De gemeente Grobbendonk nam in het kader van het Burgemeesters- convenant samen met Eandis de openbare verlichting onder de loep. Na een aantal testen beslisten ze eind 2014 samen om op het grondgebied Grobbendonk en Bouwel 170 straatlampen te doven tussen 23 en 6 uur. Sommige lampen blijven branden, zodat de verkeersveiligheid niet in het gedrang komt, bijvoorbeeld aan vluchtheuvels. Door de aanpas- sing realiseert de gemeente een besparing van 43,1% of 403.951 kWh op het jaarverbruik van de openbare verlichting. Jaarlijks wordt meer dan 70.000 euro bespaard. De uitgespaarde CO₂-uitstoot bedraagt 93,7 ton per jaar. "We hebben over de maatregelen uitvoerig gecommuniceerd", zegt Anouk De Wit, diensthoofd Duurzaamheid, Mobiliteit, Gezondheid en Lokale economie. "Dat was essentieel om draagvlak te creëren. Zo gaf de burgemeester een interview op de regionale televisie en in de kranten. Ook op de website en in ons infoblad is hier uitgebreid over gecom- muniticeerd. Als er toch opmerkingen waren, hebben we ze ter plaatse nagekeken. Hier en daar hebben we dan ook onze plannen bijgestuurd. Duurzaamheid en veiligheid namen we daarbij als leidraad."

Interleuven Groepsaankopen voor elektrische fietsen

De intercommunale Interleuven ondersteunt gemeenten om de aankoop van elektrische fietsen bij hun inwoners te bevorderen. Gitta Horemans van Interleuven: "In het kader van het Burgemeestersconvenant gingen wij op zoek naar projecten om aan gemeenten aan te bieden als ondersteuning. Vanuit de vraag 'Hoe hou je de mensen uit de auto?' kwamen we al snel uit bij het toenemende succes van de elektrische fiets. Die is interessant voor zowel ouderen als jongeren, ze kunnen er vaak een auto mee uitsparen. Maar het is ook een dure investering. Daarom lanceerden we het project 'groepsaankoop elektrische fietsen'. Er schreven 8 gemeenten op in. De bedoeling was om een voordelige prijs te verkrijgen voor elektrische stadsfietsen zodat de drempel voor de aankoop verlaagd wordt. Met meer dan 600 geïnteresseerden bleek dit project een schot in de roos. In alle deelnemende gemeenten waren er testmomenten. Die zijn ondertussen afgelopen, de bestellingen stromen nu binnen."

Roeselare Eind 2015 rijdt 10% van de stadsvloot op CNG

De brandstof CNG (Compressed Natural Gas) zorgt voor een lagere CO₂-uitstoot dan benzine en diesel. Roeselare heeft al zes kleine CNG-bestelwagens in dienst: twee voor personenvervoer en vier voor de technische diensten van de stad. Intussen is een opdracht uitgeschreven voor de aankoop van twee grote gesloten bestel- wagens. Tegen eind 2015 zal 10% van de totale stadsvloot overge- schakeld zijn op aardgas. Ook de brandweer van Roeselare kocht eind 2014 twee CNG-bestelwagens aan voor interventies. Het tanken gebeurt aan het publiek tanksta- tion van DATS24 in Roeselare. Een andere leverancier heeft plannen voor een tweede tankstation. Bij de brandweer komt er een slow-fill installatie. "CNG is een volwassen voertuigtechnologie, die nu al milieuvriendelijker en kostenefficiënter is dan benzine en diesel", zegt duurzaamheids- ambtenaar Bert Vanhuysse.

■ Met duidelijke belettering op de CNG-wagens promoot Roeselare aardgas als voertuigbrandstof.

"Mochten we in België ook biogas als brandstof kunnen gebruiken, net als in Nederland en Frankrijk, dan zou dat nog eens een posi- tieve impact hebben op de CO₂- uitstoot van onze CNG-voertuigen. Op korte termijn zorgen de CNG- wagens vooral voor een fors lage- re uitstoot van schadelijke stoffen in de binnenstad. Diesels zijn eigenlijk niet geschikt voor een stadsvloot, waarvan wagens vaak maar 5.000 km per jaar afleggen. Maar in sommige voertuigseg- ambtenaar Bert Vanhuysse."

Diksmuide Autodelen moet aantal auto's helpen verminderen

Diksmuide start binnenkort in het kader van het Burgemeesters- convenant met een proefproject waarin een van de auto's uit het eigen wagenpark gedeeld zal worden met de inwoners.

Lees meer op www.mobielvlaanderen.be/overheid (klik rechts op 'Mobiliteitsbrief 158')

Wenst u meer informatie over de uitwerking van het Burgemeestersconvenant? Dan kunt u terecht bij WSG, uw streekintercommunale of bij uw provincie.

Tool helpt bij berekeningen en simulaties

De Vlaamse overheid ondersteunt steden en gemeenten die het Burgemeestersconvenant ondertekenen met een tool om de nulmeting uit te voeren. Wie de gegevens invult, krijgt meteen ook suggesties voor mogelijke maatregelen om de CO₂-uitstoot te verminderen.

■ **Jan Breijne,**
beleidsmedewerker
LNE: "De berekeningen worden zoveel mogelijk bottom-up gedaan met gemeentelijke gegevens."

De eerste stap voor gemeenten of steden die het burgemeestersconvenant ondertekenen, is de opmaak van een inventarisatie of nulmeting. Die kwantificeert de hoeveelheid CO₂ (of CO₂-equivalent)-uitstoot als gevolg van energieverbruik binnen het grondgebied van de ondertekenaar van het Burgemeestersconvenant.

Nulmeting

Het Departement LNE van de Vlaamse overheid liet een tool maken waarmee de deelnemende gemeenten gemakkelijk zo'n nulmeting kunnen uitvoeren. Jan Breijne, beleidsmedewerker energie en

klimaat van LNE: "De tool "Ondersteuning Burgemeestersconvenant" bevat alle gegevens en berekeningen die nodig zijn om een CO₂-nulmeting voor het grondgebied op te maken en dit volgens de minimum rapporteringsvereisten van het burgemeestersconvenant. Alle centraal beschikbare gegevens zijn per gemeente al ingevuld, zoals de afnamecijfers voor gas en elektriciteit. Sommige andere gegevens moeten nog ingevuld worden, zoals energieverbruik van de eigen gebouwen en openbare verlichting, het aantal zonneboilers en warmtepompen van de eigen gebouwen en het energieverbruik van de eigen vloot. De berekeningen worden zoveel mogelijk bottom-up gedaan met gemeentelijke gegevens, waar dit niet mogelijk is wordt herschaald van het Vlaamse niveau." Na de input van de gemeente-specifieke gegevens toont de tool vanwaar de CO₂ vooral komt: ligt de klemtoon op gebouwen, industrie, mobiliteit of landbouw.

Simulaties

"In de maatregelentool kan een stad of gemeente door te spelen met de parameters van een maatregel alvast een indicatie van de impact van één maatregel krijgen", zegt Jan Breijne. "Maar dat is niet alles. Daarnaast kan een stad of gemeente ook de 10 maatregelen onderling vergelijken op basis van hun CO₂ reductiepotentieel en kost per eenheid CO₂-reductie. Dat maakt het gemakkelijker om in te schatten met welke acties de grootste winst te rapen valt tegen een redelijke kost. Die kennis kan mede de basis vormen van het 'sustainable energy action plan' dat elke ondertekenaar binnen het jaar moet opmaken."

De rekentool is opgemaakt in Office Excel 2007. U kunt de tool gebruiken via <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/burgemeestersconvenant/burgemeestersconvenant.htm>

Publicaties

Jaarboek Verkeersveiligheid 2015

Het nieuwe jaarboek Verkeersveiligheid is online beschikbaar. Het jaarboek werd gepubliceerd naar aanleiding van het dertiende Vlaams Congres Verkeersveiligheid dat plaatsvond op 17 maart 2015 in Leuven. Centraal thema was de vraag hoe beleid en interventies een verkeersveilig gedrag kunnen stimuleren.

Downloaden kan op www.vsv.be/publicatie/jaarboek-verkeersveiligheid-2015

Projecten

Vragen rond Samenwerkingsovereenkomsten? Stel ze ons!

Heeft u vragen rond de Samenwerkingsovereenkomsten die ook interessant kunnen zijn uw collega-beleidsmakers, mobiliteits-, milieu- of duurzaamheidsambtenaren? Stel ze via info@mobilitateitsbrief.be. Elke maand behandelen we kort één vraag in de rubriek 'Vraag en antwoord' van Mobiliteitsbrief. Voortaan worden alle eerder gepubliceerde vragen en de bijhorende antwoorden gebundeld onder het luikje 'Lokaal beleid' op www.mobielvlaanderen.be/overheden.

Oproep

Call for abstracts – Politiecongres 2015

Op 26 november 2015 organiseert de VSV het tweejaarlijkse politiecongres. Men gaat er dieper in op de vraag hoe politiezones werk kunnen maken van een doorgedreven en kwaliteitsvolle verkeershandhaving. Antwoorden zoeken we onder meer via informatiegestuurd werken, nieuwe technologieën, de evolutie van kwantiteit naar kwaliteit en hoe de lokale politie zich als partner kan inschakelen in een verkeersveiligheidsbeleid.

Heeft u zelf een goed voorstel binnen één van deze thema's, dien dan tot 31 mei uw voorstel in via www.politiecongres.be

Agenda

April

- 24 • Gemeente en politie: samen voor verkeersveiligheid – Mechelen
- 25 • Met Belgerinkel naar de winkel gaat van start

Mei

- 4 • Themadag: Mobiliteit, seniorproof? – Mechelen
- 7 • Energie- en Klimaatdag – Leuven
- 7 en 19 • Publieke ruimte in verbinding, groene netwerken (vervolg) – Hasselt en Lommel
- 26 • Minder hinder en werfsignalisatie – Antwerpen

Meer details vindt u in de agenda op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Mobiliteitsbrief is er nu ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. U kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobielvlaanderen.be/overheden ('Publicaties' – 'Mobiliteitsbrief'). Op deze website vindt u ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of uw abonnement kunt u mailen naar info@mobilitateitsbrief.be.